2025/2595

19.12.2025.

SMJERNICA (EU) 2025/2595 EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE

od 10. prosinca 2025.

o nadzornom pristupu nacionalnih nadležnih tijela pokriću neprihodujućih izloženosti koje imaju manje značajni nadzirani subjekti *(ESB/2025/40)*

UPRAVNO VIJEĆE EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) br. 1024/2013 od 15. listopada 2013. o dodjeli određenih zadaća Europskoj središnjoj banci u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija ([1]), a posebno njezin članak 6. stavak 1. i članak 6. stavak 5. točke (a) i (c),

budući da:

(1) Europska središnja banka (ESB) odgovorna je za djelotvorno i dosljedno funkcioniranje jedinstvenog nadzornog mehanizma (SSM). Ona nadgleda funkcioniranje sustava i osigurava dosljednu primjenu visokih standarda nadzora i dosljednost u ishodima nadzora u državama članicama sudionicama. ESB može nacionalnim nadležnim tijelima izdavati smjernice u skladu s kojima nacionalna nadležna tijela trebaju provoditi nadzorne zadaće i donositi nadzorne odluke.

(2) ESB osigurava dosljednu primjenu bonitetnih zahtjeva za kreditne institucije u državama članicama sudionicama u skladu s Uredbom (EU) br. 1024/2013 i Uredbom (EU) br. 468/2014 Europske središnje banke (ESB/2014/17) ([2]).

(3) Iako su nacionalna nadležna tijela prvenstveno odgovorna za provjeru sustava, postupaka, mehanizama i strategija koje provode kreditne institucije koje su klasificirane kao manje značajne kako bi se osiguralo pouzdano upravljanje i pokriće njihovih rizika, uključujući njihove politike rezervacija i tretman imovine u vezi s kapitalnim zahtjevima, ESB bi u svojoj nadzornoj ulozi u okviru SSM-a trebao promicati dosljednu primjenu visokih nadzornih standarda u provedbi takvih provjera. U tom kontekstu dosljedna primjena visokih nadzornih standarda na nadzornu provjeru upravljanja i pokrića neprihodujućih izloženosti za manje značajne nadzirane subjekte u cijelom SSM-u pridonosi širim ciljevima osiguravanja sljedećeg: (a) primjenjuje se dosljedan i učinkovit pristup bonitetnom nadzoru u odnosu na sve kreditne institucije u državama članicama sudionicama; (b) jedinstvena pravila za financijske usluge dosljedno se primjenjuju na sve kreditne institucije u državama članicama sudionicama; i (c) sve kreditne institucije u državama članicama sudionicama podliježu nadzoru najviše kvalitete.

(4) Osiguravanje odgovarajućeg upravljanja neprihodujućim izloženostima i njihova pokrića važan je prioritet u okviru SSM-a od njegove uspostave. ESB je slijedio nadzorni pristup neprihodujućih izloženosti na temelju okvira koji je osmislio zakonodavac Unije i uzimajući u obzir smjernice za tumačenje koje je donijelo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo. U okviru tog nadzornog pristupa, ESB je priopćio nadzorna očekivanja za pokriće neprihodujućih izloženosti koje imaju značajni nadzirani subjekti. Ova se očekivanja odnose na neprihodujuće izloženosti ako je izloženost nastala prije 26. travnja 2019., te na koju se stoga ne primjenjuje zahtjev za odbitak iz Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]). Za manje značajne nadzirane subjekte pokriće takvih neprihodujućih izloženosti dosad nije podlijegalo jedinstvenoj nadzornoj praksi u SSM-u. Pokriće neprihodujućih izloženosti podliježe pristupima koje su nacionalna nadležna tijela definirala za svoje odgovarajuće nadzorne aktivnosti.

([1]) SL L 287, 29.10.2013., str. 63., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1024/oj.

([2]) Uredba (EU) br. 468/2014 Europske središnje banke od 16. travnja 2014. o uspostavljanju okvira za suradnju unutar Jedinstvenog nadzornog mehanizma između Europske središnje banke i nacionalnih nadležnih tijela te s nacionalnim imenovanim tijelima (Okvirna uredba o SSM-u) (ESB/2014/17) (SL L 141, 14.5.2014., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/468/oj).

([3]) Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj).

(5) Kao što je vidljivo iz iskustva koje je ESB stekao u kontekstu nadzornog pristupa primijenjenog u odnosu na značajne nadzirane subjekte, dostatno i pravodobno pokriće neprihodujućih izloženosti potiče proaktivno upravljanje tim izloženostima, smanjenje njihove razine i razine rezervacija koje su razmjerne rizicima povezanima s njihovim trajanjem i kretanjem nadoknadivih iznosa.

(6) Stoga bi nadzorni pristup nacionalnih nadležnih tijela u odnosu na pokriće neprihodujućih izloženosti koje imaju manje značajni nadzirani subjekti trebao obuhvaćati provjeru politika rezerviranja i tretmana imovine u vezi s kapitalnim zahtjevima tih nadziranih subjekata.

(7) Takav nadzorni pristup pokrića neprihodujućih izloženosti smatra se učinkovitim alatom za ublažavanje dvaju ključnih rizika. Prvi je postojanje značajnih razina neprihodujućih izloženosti s dugim trajanjem (koje se nazivaju i starim neprihodujućim izloženostima) i ograničenim pokrićem rezervacija, što predstavlja trajni izvor mogućih daljnjih gubitaka i ograničava sposobnost banaka da odobravaju nove kredite. Drugi je mogućnost nedosljednosti u bonitetnom tretmanu onih neprihodujućih izloženosti koje podliježu zahtjevu za odbitak iz Uredbe (EU) br. 575/2013 i onih koje to nisu, ako te nedosljednosti nisu opravdane posebnim okolnostima.

(8) Ova dva ključna rizika su značajna. Ukupni omjeri neprihodujućih izloženosti za značajne i manje značajne nadzirane subjekte općenito su zabilježili održivi trend pada od uspostave SSM-a. Taj je trend bio izraženiji za značajne nadzirane subjekte i završio je 2024. U odnosu na potencijalno revalorizirane stope neprihodujućih izloženosti, smatra se da je, s obzirom na zadovoljavajuće ukupne razine kapitala i dovoljno vremena koje su manje značajni nadzirani subjekti nedavno imali za postizanje napretka u smanjenju i pokriću starih neprihodujućih izloženosti na vlastitu inicijativu, usklađeni nadzorni pristup nacionalnih nadležnih tijela u odnosu na pokriće neprihodujućih izloženosti koje imaju manje značajne institucije razmjeran nadzornom cilju rješavanja dvaju ključnih rizika povezanih s tim neprihodujućim izloženostima kako bi se ojačala otpornost manje značajnih nadziranih subjekata na moguća nepovoljna kretanja u makroekonomskom okruženju i povezana pogoršanja kreditne kvalitete.

(9) Kako bi se procijenilo pokriće neprihodujućih izloženosti u okviru područja primjene ove Smjernice od strane manje značajnih nadziranih subjekata potrebno je da nacionalna nadležna tijela pribave detaljne podatke u vezi s pokrićem takvih izloženosti. Takvi podaci trenutno nisu obuhvaćeni informacijama koje su institucije obvezne dostaviti u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2021/451 ([4]), te stoga nacionalna nadležna tijela trebaju zahtijevati od manje značajnih nadziranih subjekata da ih dostavljaju za svaki odgovarajući referentni datum izvješćivanja.

DONIJELO JE OVU SMJERNICU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom se Smjernicom utvrđuje nadzorni pristup koji nacionalna nadležna tijela primjenjuju za provjeru politika rezerviranja i tretmana imovine u pogledu kapitalnih zahtjeva manje značajnih nadziranih subjekata s poslovnim nastanom u istoj državi članici kao i odgovarajuće nacionalno nadležno tijelo.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Smjernice, primjenjuju se definicije sadržane u članku 4. Uredbe (EU) br. 575/2013, članku 2. Uredbe (EU) 2017/2402 Europskog parlamenta i Vijeća ([5]), članku 2. Uredbe (EU) br. 1024/2013 i članku 2. Uredbe (EU) br. 468/2014 (ESB/2014/17). Primjenjuju se i sljedeće definicije:

1. „referentni datum izvješćivanja” znači 31. prosinca određene kalendarske godine;

([4]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/451 od 17. prosinca 2020. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda za primjenu Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu nadzornog izvješćivanja institucija i stavljanju izvan snage Provedbene uredbe (EU) br. 680/2014 (SL L 97, 19.3.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/451/oj).

([5]) Uredba (EU) 2017/2402 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o utvrđivanju općeg okvira za sekuritizaciju i o uspostavi specifičnog okvira za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu sekuritizaciju te o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ i 2011/61/EU te uredaba (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 648/2012 (SL L 347, 28.12.2017., str. 35., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2402/oj).

2. „neprihodujuća izloženost u okviru područja primjene ove Smjernice” znači izloženost koja ispunjava uvjete za odstupanje od članka 36. stavka 1. točke (m) Uredbe (EU) br. 575/2013, kako je predviđeno u članku 469.a te uredbe;

3. „tehničko jamstvo” znači, u odnosu na izloženost, jamstvo kojim se jamči sposobnost dužnika da ispuni ugovorne negospodarske obveze kao što su isporuka robe ili izvođenje radova prema trećoj strani, a koje nema svojstvo kreditnog supstituta.

Članak 3.

Obuhvaćene institucije

1. Nacionalna nadležna tijela primjenjuju nadzorni pristup utvrđen u ovoj Smjernici u odnosu na sve manje značajne nadzirane subjekte na najvišoj razini konsolidacije u državama članicama sudionicama.

2. Iznimno od stavka 1., nacionalno nadležno tijelo može odlučiti da neće primjenjivati nadzorni pristup određen u ovoj Smjernici na manje značajni nadzirani subjekt za određeni referentni datum izvješćivanja ako taj manje značajni nadzirani subjekt ispunjava barem jedan od sljedećih uvjeta na najvišoj razini konsolidacije:

(a) ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost neprihodujućih kredita i predujmova manje značajnog nadziranog subjekta čini manje od 5 % ukupne bruto knjigovodstvene vrijednosti kredita i predujmova manje značajnog nadziranog subjekta. Pri izračunu pojedinačnog omjera koji se ima procijenjeniti u odnosu na prag od 5 %, krediti i predujmovi klasificirani kao namijenjeni za prodaju, novčana potraživanja u središnjim bankama i ostali depoziti po viđenju isključuju se iz nazivnika i brojnika;

(b) ukupni iznos neprihodujućih izloženosti u okviru područja primjene ove Smjernice manje značajnog nadziranog subjekta, kako je definirano u članku 2. točki (2), predstavlja beznačajni udio u ukupnom iznosu neprihodujućih izloženosti manje značajnog nadziranog subjekta;

(c) manje značajan nadzirani subjekt podliježe postupku redovnog prestanka rada koji je u tijeku;

(d) manje značajan nadzirani subjekt podliježe postupku spajanja s drugim nadziranim subjektom koji je u tijeku ili je u postupku preuzimanja od strane drugog nadziranog subjekta;

(e) manje značajan nadzirani subjekt je „specijalizirana institucija za restrukturiranje duga” kako je definirano u članku 36. stavku 5. Uredbe (EU) br. 575/2013;

(f) manje značajan nadzirani subjekt podliježe posebnim i činjeničnim okolnostima zbog kojih, prema mišljenju odgovarajućeg nacionalnog nadležnog tijela, primjena ove Smjernice nije primjerena, uzimajući u obzir ciljeve i načela Uredbe (EU) br. 1024/2013, a posebno potrebu da se osigura dosljedna primjena visokih nadzornih standarda.

3. Nakon procjene stavka 2. točaka od (a) do (f), nacionalna nadležna tijela obavješćuju manje značajne nadzirane subjekte s poslovnim nastanom u njihovim odnosnim državama članicama na koje se okvir određen u ovoj Smjernici i povezani izvještajni zahtjevi utvrđeni u članku 7. primjenjuju na određeni referentni datum izvješćivanja.

4. Nacionalna nadležna tijela redovito obavješćuju ESB o primjeni izuzeća koja se primjenjuju u skladu sa stavkom 2., uključujući temeljne procjene dotičnih nacionalnih nadležnih tijela.

Članak 4.

Izloženosti obuhvaćene područjem primjene

1. Nacionalna nadležna tijela primjenjuju nadzorni pristup iz ove Smjernice u odnosu na neprihodujuće izloženosti u okviru područja primjene ove Smjernice.

2. Odnosne izloženosti tradicionalnih ili sintetskih sekuritizacija ostaju izvan područja primjene ove Smjernice ako je ispunjen bilo koji od sljedećih uvjeta u odnosu na te izloženosti:

(a) manje značajan nadzirani subjekt ostvario je prijenos značajnog rizika (engl. *significant risk transfer*, SRT) u skladu s člankom 244. stavkom 1. točkom (a) ili člankom 245. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EU) br. 575/2013;

(b) manje značajan nadzirani subjekt primjenjuje pristup potpunog odbitka u skladu s člankom 244. stavkom 1. točkom (b) ili člankom 245. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) br. 575/2013.

3. Na zahtjev manje značajnog nadziranog subjekta nacionalna nadležna tijela mogu odlučiti da neće primijeniti članak 5. na pojedinačne izloženosti ili portfelje izloženosti na temelju posebnih okolnosti, koje su dokazane detaljnim i čvrstim dokazima, a koje je dostavio manje značajan nadzirani subjekt. Na temelju navedenih dokaza, nacionalna nadležna tijela procjenjuju i odlučuju o zahtjevu manje značajnog nadziranog subjekta.

4. Za potrebe stavka 3., posebne okolnosti uključuju bilo koju od sljedećih situacija:

(a) tekuća redovita plaćanja glavnice i kamata, na temelju novčanih tokova službenog dužnika, dovest će do potpune otplate;

(b) pokriće neprihodujućih izloženosti, u kombinaciji s kapitalnim zahtjevima u sklopu prvog stupa za kreditni rizik, rezultiralo bi pokrićem više od 100 % izloženosti;

(c) izloženost se odnosi na tehnička jamstva.

Članak 5.

Procjena pokrića neprihodujućih izloženosti

1. Nacionalna nadležna tijela procjenjuju pokriće neprihodujućih izloženosti u okviru područja primjene ove Smjernice od strane manje značajnih nadziranih subjekata na temelju iznosa utvrđenog u skladu s člankom 47.c stavkom 1. točkom (a) u vezi s člankom 47.c stavcima 2., 3. i 4. Uredbe (EU) br. 575/2013.

2. Pri određivanju manje značajnih iznosa pokrića nadziranih subjekata koje treba procijeniti u odnosu na iznos naveden u stavku 1., nacionalna nadležna tijela uzimaju u obzir stavke navedene u članku 47.c stavku 1. točki (b) podtočkama od i. do vi. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Članak 6.

Upotreba u nadzornom postupku

1. Nacionalna nadležna tijela koriste ishode svojih procjena pokrića neprihodujućih izloženosti u okviru područja primjene ove Smjernice manje značajnih nadziranih subjekata kao dio postupka nadzorne provjere i ocjene iz članka 97. Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([6]).

2. Ako, nakon uzimanja u obzir posebnih okolnosti koje je predstavio manje značajan nadzirani subjekt, nacionalno nadležno tijelo utvrdi da pokriće neprihodujućih izloženosti u okviru područja primjene ove Smjernice nije dostatno, nacionalno nadležno tijelo razmatra donošenje nadzorne mjere na temelju nacionalnog zakonodavstva kojim se prenosi članak 104. Direktive 2013/36/EU ili istovjetnih nadzornih ovlasti dostupnih u nacionalnom zakonodavstvu.

Članak 7.

Zahtjevi za izvješćivanje

1. Za potrebe provedbe procjene opisane u članku 5., nacionalna nadležna tijela zahtijevaju od manje značajnih nadziranih subjekata da dostave detaljne podatke o pokriću svojih neprihodujućih izloženosti u okviru područja primjene ove Smjernice za svaki referentni datum izvješćivanja.

2. Obrasce koji će se koristiti za izvješćivanje iz stavka 1. priprema ESB u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima.

3. Nacionalna nadležna tijela dostavljaju ESB-u, radi korištenja u okviru njegovih nadzornih ovlasti, informacije iz stavka 1. i informacije koje su im dostavili manje značajni nadzirani subjekti.

([6]) Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj).

Članak 8.

Prijelazne odredbe

1. Nacionalna nadležna tijela procjenjuju pokriće neprihodujućih izloženosti u skladu s člankom 5. ove Smjernice na referentni datum izvješćivanja 31. prosinca 2028.

2. Iznimno, kao prva tri referentna datuma izvješćivanja, nakon obavijesti o ovoj Smjernici nacionalnim nadležnim tijelima, primjenjuje se sljedeće:

(a) za potrebe procjene pokrića neprihodujućih izloženosti iz članka 5. stavka 1. primjenjuje se 31. prosinca 2025. kao referentni datum izvješćivanja:

   i. faktor iz članka 47.c stavka 2. točke (b) Uredbe (EU) br. 575/2013 zamjenjuje se faktorom 0,60;

   ii. faktori iz članka 47.c stavka 3. točaka od (d) do (i) Uredbe (EU) br. 575/2013 zamjenjuje se faktorom 0,60;

   iii. faktor iz članka 47.c stavka 4. točke (b) Uredbe (EU) br. 575/2013 zamjenjuje se faktorom 0,60;

(b) za potrebe procjene pokrića neprihodujućih izloženosti iz članka 5. stavka 1. primjenjuje se 31. prosinca 2026. kao referentni datum izvješćivanja:

   i. faktor iz članka 47.c stavka 2. točke (b) Uredbe (EU) br. 575/2013 zamjenjuje se faktorom 0,70;

   ii. faktori iz članka 47.c stavka 3. točaka od (g) do (i) Uredbe (EU) br. 575/2013 zamjenjuju se faktorom 0,70;

   iii. faktor 1 iz članka 47.c stavka 4. točke (b) Uredbe (EU) br. 575/2013 zamjenjuje se faktorom 0,70;

(c) za potrebe procjene pokrića neprihodujućih izloženosti iz članka 5. stavka 1. primjenjuje se 31. prosinca 2027. kao referentni datum izvješćivanja:

   i. faktor iz članka 47.c stavka 2. točke (b) Uredbe (EU) br. 575/2013 zamjenjuje se faktorom 0,80;

   ii. faktori iz članka 47.c stavka 3. točaka od (g) do (i) Uredbe (EU) br. 575/2013 zamjenjuju se faktorom 0,80;

   iii. faktor iz članka 47.c stavka 4. točke (b) Uredbe (EU) br. 575/2013 zamjenjuje se faktorom 0,80.

3. Odstupajući od članka 6. ove Smjernice, za prvi referentni datum izvješćivanja nakon obavijesti o ovoj Smjernici nacionalnim nadležnim tijelima, nacionalno nadležno tijelo može odlučiti da neće koristiti ishode procjene pokrića neprihodujućih izloženosti od strane manje značajnih nadziranih subjekata kao dio postupka nadzorne provjere i ocjene.

Članak 9.

Stupanje na snagu

Ova Smjernica stupa na snagu danom obavještavanja nacionalnih nadležnih tijela država članica sudionica.

Članak 10.

Adresati

Ova je Smjernica upućena nacionalnim nadležnim tijelima država članica sudionica i ESB-u.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 10. prosinca 2025.

Za Upravno vijeće ESB-a
Predsjednica ESB-a
Christine LAGARDE